

KONU

ALİŞTIRMA

SÖZ SANATLARI :

1. Abartma (Mübalağa)

Bir şeyin niteliklerini veya bir olayı olduğundan fazla büyüterek veya küçülterek anlatmaya abartma denir.

- Çocuğun taşıdığı çanta kendisinin iki katı vardı.
- Göz yaşlarım denizi besleyen ırmağa döndü.

2. Benzetme (Teşbih)

Anlatımı kuvvetlendirmek, sözün etkisini artırmak için aralarında değişik yönlerden ilgi bulunan iki şeyden zayıf olanın özelliklerinin kuvvetli olana aktarılmasına benzetme denir.

Tam bir benzetmede dört temel unsur vardır:

- Benzeyen: Zayıf unsur.
- Benzetilen: Kuvvetli unsur.
- Benzetme yönü: Benzetme sebebi
- Benzetme edatı: “gibi, kadar”

- Çocuk **yıldırım** gibi **hızlıca** evine gitti.

Benzeyen **Benzetilen** Edat **Yönü**

3. Kişileştirme (Teşhis)

İnsan dışındaki varlıklara insana özgü özelliklerin verilmesine kişileştirme denir.

- Boş boş durmaktan sıkılmıştı korkuluk.
- Zamana boyun eğmeyen surlar hala dimdik ayakta idi.

4. Konuşturma (İntak)

İnsan dışındaki varlıkları konuşturma, onların ağzından söz söyleme sanatına intak(konuşturma) denir.

- Akşam rüzgârları der ki Gülcan’a:
“Zaman kardeşimdir aklar düşürür sineye...”
- “Akşam oldu.” diye seslendi küçük papatya kendini beğenen güle.

5. Tezat (Karşıtlık)

İki karşıt düşüncenin bir arada söylenmesidir. Zıt anlamlı sözcükleri yan yana kullanmakla tezat yapılamaz. Tezadın düşünce olarak zıtlığı vermesi gerekir.

- Yaşlılık bir kar gibi çötü üzerime, bahardaydı gençliğim.
- Gökyüzü karanlıktan aydınlığa açılan kapımızdır.

6. Mecaz (Değişmece)

Mecaz anlamlı ifadelerin kullanıldığı cümlelerdeki söz sanatıdır.

- Bu gün yine dumanlıydı düşüncelerinde.
- Olayların ağırlığını yaşıyordu şimdi.

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümle ve şiirlerde yer alan söz sanatlarını bulunuz.

Uçurtmam da üzölmüştü bu duruma ki daha çok dayanamadı düştü yere.

[.....]

Ağaçların arkasındaki köpeği tilki zannedince; Kaçın! Diye bağırarak kümesi ayağa kaldırdı acemi horoz.

[.....]

Karıncanın kendinin iki katı bir yiyeceği taşıması gibi sırrını taşıyordu yüreğinde.

[.....]

Dünya gibi insanoğlunun da vücudu %70 oranında sudan oluşuyormuş.

[.....]

Bir düşünür: “Korkaklıklar keşkeleri çoğaltır cesaret umutları unutma.”

[.....]

Sevgi çölü susuz geçerek yaşamak demektir. Bu yaşatma arzusu kendinizi mum gibi tüketerek çevrenizi aydınlatmanız anlamına geliyor.

[.....] [.....]

Sarmaşıkların rüzgarla birlikte söylediği şarkı karşılıyor sizi. Yemyeşil yaprakların arasında dolaşan rüzgar onların hisırtısı ile dans ettikten sonra başka diyarlara gidiyor.

[.....]

Gökyüzüne doğru dağılan dumanları gören ağaçlar ber bir ağızdan: Buralarıda mahvetmek için mi geldiniz. Diye bağırıyorlar insanlara.

[.....]

Evlatları için hissettiği duygunun ağırlığı onu bu kadar güçlü ve mücadelecı yapmıştı. Artık onlar için yapamayacağı hiçbir şey yoktu.

[.....]

Uzun zamanların kısa sohbetleri olmazdı kış aylarında çünkü kapıyı kapatan kar dışarıyla tüm bağlarınızı keser.

[.....]

ETKİNLİK

TEST

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıda verilen söz sanatlarına uygun cümleler oluşturunuz.

1. **Abartma** - Caddadaki evler

2. **Benzetme** - Ormanın içinden geçerken

3. **Kişileştirme** - Raflardaki kitaplar

4. **Konuşturma** - Üşüyen civciv annesine:

5. **Tezat** - Bugün iyi gördüğümüz olaylar

6. **Mecaz** - Gittiğimiz yurttan

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki metinde kullanılan söz sanatlarını bularak ilgili alana söz sanatının nasıl yapıldığını yazınız.

Buraya geleli iki gün olmuştu. Kamp yaptıkları yer ormana girmeden önceki son açıklıkalandı. Çiçeklerle dolu bir kırdan sonra yem yeşil orman başlıyordu. Sabah olunca ormana girdiler. Dev gibi ağaçların arasında kendini başka bir dünyada gibi hissetti. Bu duygunun çöktüğü yüreği; sakın korkma, diye sesleniyordu ona. Karanlığın en koyu zamanları aydınlığın başlangıcıdır. O da biliyordu küçüçük orman hayvanlarının mutsuz olduğunu ve bunun içinde bir çare bulmanın peşindeydi. Bunu yaparken kendini bir kahraman gibi hissediyordu. Yaptıkları çalışmalar sonuç verecek ve bu orman yok olmaktan mutlaka kurtulacaktı.

Abartma:

Benzetme:

Kişileştirme:

Konuşturma:

Tezat:

Mecaz:

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde tezat söz sanatı yapılmıştır?

- A) Tüm şehri yakmıştı içindeki yangın.
B) Güneşin kızgın bakışı solduruyor baharı.
C) Şimşek gibi yetişmişti arkadaşlarının yardımına.
D) Yok oluşunda buldum hayatın varoluşunu.

Gitme, kal, diye feryat ediyordu konak.
Zaman donmuştu senin yokluğunda.

2. Yukarıdaki cümlelerde yer alan söz sanatları hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Kişileştirme – Abartma
B) Konuşturma – Mecaz
C) Benzetme – Abartma
D) Konuşturma- Kişileştirme

İğne ile kuyu kazmakmış, seni arayıp bulmak.

1 (Benzetme)

Vurma, vurma artık, diyordu örs. Demirci aldırıyordu.

2 (Konuşturma)

İnliyordu yılların yorgunluğunu taşıyan bu taş duvarlar.

3 (Kişileştirme)

Simsiyah bir geceyi andıran gözler bekliyordu vatani.

4 (Abartma)

3. Yukarıdaki cümlelerde yer alan söz sanatlarının doğru olması için hangi söz sanatlarının yer değiştirmesi gerekir?

- A) 1 – 3 B) 2 -4 C) 1 -4 D) 2 – 3

Yaşamı anlamlı kılmak insanın kendi elindedir. Beden olarak canlı olabiliriz oysaki ruhen bir ölüden farklı değiliz hepimiz. Çünkü yaşam arzumuzu kaybetmişiz hepimiz. Yaşam arzumuzu yeniden hissettiğimizde dünyayı da değiştirmek için güç bulacağız kendimizde.

4. Yukarıdaki ifadede hangi söz sanatına yer verilmiştir?

- A) Tezat B) Kişileştirme
C) Benzetme D) Mecaz

Bir öğrenci bütün söz sanatlarına birer örnek vereceği ödev için aşağıdaki cümleleri yazmıştır:

Öyle bir nara attı ki yer gök inledi.

Orta Asya, gözyaşı döküp ağlıyordu gidenlerin ardından.

Bir inciye andıran dişlerini göstererek gülümserdi her zaman.

Sen beni ülkemden edensin, gurbet gurbet gezdirensin, diyordu hatıralar.

Karanlığı andıran kötülükler, mücadele ettikçe aydınlığa ulaştırır bizi.

5. Öğrenci aşağıdaki söz sanatlarından hangisine örnek vermemiştir?

- A) Kişileştirme B) Tezat
C) Mecaz D) Benzetme